

Nr 312.

Godkänd av första kammaren den 1 juni 1926.

Godkänd av andra kammaren den 1 juni 1926.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån till främjande av bostadsproduktionen.

(Statsutskottets utlåtande nr 154.)

Till Konungen.

Uti en till riksdagen avlåten, den 25 februari 1926 dagtecknad proposition, nr 153, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att för år 1927 *ej mindre* till statens bostadslånefond inflytande amorteringar för år 1926 må disponeras till beredande av nya lån ur fonden *än även* att för samma ändamål må disponeras såsom nya lån ur statsverkets fond av rusdrycksmedel *dels* de till bostadslånefonden inflytande räntorna för år 1926, *dels* till rusdrycksmedelsfonden inflytande räntor för andra halvåret 1926 å medel, som placerats i annan ordning än såsom lån till bostadslånefonden, och *dels*, i den mån rusdrycksmedelsfondens tillgångar den 30 juni 1926 därtill förslå, ytterligare så stort belopp, att detsamma tillhoppa med förenämnda räntor och amorteringar uppgår till sammanlagt högst 8,000,000 kronor.

Av den utav statens byggnadsbyrå i ärendet förebragta utredningen synes riksdagen oförtydligt framgå, att bostadsfrågan alltjämt befinner sig i sådant läge, att åtgärder från statens sida till främjande av produktionen av bostäder äro av behovet påkallade. Beträffande anledningen till att trots den förbättring, som under senare åren inträtt, läget dock är sådant, må endast erinras om, att av de av socialstyrelsen gjorda undersökningarna framgår, att av trettiosex större städer ännu i oktober 1925 bostadstillgången betecknats såsom otillräcklig eller knapp i icke mindre än tjugunio, att av sjuttioen mindre städer, där förhållandena äro genomsnittligt bättre, bostadstillgången på smålägenheter betecknats såsom knapp eller otillräcklig i tjugufyra samt att under år 1925 i 31 städer 1255 familjer måst såsom husvilla

omhändertagas av de kommunala myndigheterna. I betraktande härav och med hänsyn till den utomordentliga betydelsen av en tillfredsställande bostadsstandard har riksdagen ansett, att produktionen ifråga alltjämt bör understödjas och synes riksdagen detta böra ske, på sätt för närvarande är fallet, d. v. s. genom lån av statens bostadslånefond.

Vad lånevillkoren beträffar, har departementschefen ansett, att de nu gällande villkoren och föreskrifterna med mindre skärpningar böra bibehållas oförändrade. Sålunda skulle jämväl för nästkommande år gälla, att under vissa förutsättningar även annan än kommun, närmast bolag eller föreningar, skulle kunna fungera såsom förmedlare av lån ur statens bostadslånefond.

Då sistlidet års riksdag medgav ifrågavarande utvidgning av den låneförmedlande verksamheten, uttalade riksdagen, att riksdagen icke kunnat undgå att hysa vissa betänkligheter mot förslaget härutinnan, men att riksdagen icke velat motsätta sig detsamma.

Enligt vad riksdagens vederbörande utskott nu inhämtat, har Eders Kungl. Maj:t lämnat tillstånd åt tre i Stockholm bildade bostadsföreningar att av de för år 1926 till disposition stående medlen, tillhopa 7,132,600 kronor, förmedla lån till ett belopp av icke mindre än 2,900,000 kronor, därav till en förening 2,620,000 kronor, eller sålunda ett belopp, som utgör mer än en tredjedel av hela den disponibla lånesumman. Stockholms stad har däremot icke sökt lån ur bostadslånefonden för sagda år. Med anledning av vad sålunda förekommit, föranlåtes riksdagen ytterligare inskräpa vikten av att varsamhet iakttages vid utlåning till enskilda låneförmedlare och får riksdagen tillika erinra om att, då sistlidet års riksdag medgav, att lån till annan än kommun finge utgå genom särskild låneförmedlare, riksdagen förutsatte, att lån icke utlämnades vid förmedling av dylika förmedlingsorgan med mindre tillräcklig visshet vunnits rörande dessa förmedlares solvens och förmåga att svara för lånens behöriga gäldande.

I fråga om storleken av det belopp, som bör ställas till förfogande ur bostadslånefonden under år 1927, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit ett maximum av 8,000,000 kronor. Med hänsyn till det föreliggande behovet av åtgärder på ifrågavarande område har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, att medel från rusdrycksmedelsfonden ställas till disposition för ändamålet. Emellertid synes fondens ställning vara sådan, att en begränsning i det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna maximumbeloppet bör äga rum. Enligt från statskontoret erhållna uppgifter beräknas fondens tillgångar komma att vid utgången av innevarande budgetår uppgå till i runt tal 75,800,000 kronor. Därvid har såsom avsättning till fonden av överskott å rusdrycksmedelstitlarna endast räknats med vad riksstaten i sådant avseende angivit eller 2,835,000 kronor.

Av fondens tillgångar hava hittills såsom kapitalförsträckning till bostadslånefonden anvisats:

för år 1920	kronor	15,000,000	
» » 1921	»	15,000,000	
» » 1922	»	11,500,000	
» » 1923	»	7,000,000	
» » 1924	»	7,000,000	
» » 1925	»	8,000,000	
» » 1926 (i det närmaste)	»	8,000,000	71,500,000
varav hittills till bostadslånefonden överförts			59,000,000
och återstå ännu ej överförda			12,500,000.

Rusdrycksmedelsfondens tillgångar, i den mån de ej redan äro disponerade för kapitalförsträckning till bostadslånefonden, skulle således kunna beräknas vid utgången av innevarande budgetår komma att uppgå till i runt tal 4,300,000 kronor.

Sannolikt är emellertid att överskottet å rusdrycksmedelstitlarna blir större än vad ovan angivits och det för bostadslån disponibla beloppet redan vid ingången av det nya budgetåret således högre än det beräknade, 4,300,000 kronor. Härtill kommer fondens normala tillväxt under sistnämnda budgetår, därvid dock bör beaktas att genom beslut av innevarande riksdag fonden belastats med i propositionen ej beräknade utgifter för andra ändamål till belopp av omkring 2,000,000 kronor. Vid övervägande av samtliga dessa omständigheter har riksdagen funnit försiktigheten bjuda att maximibeloppet begränsas från det begärda 8,000,000 kronor till 6,000,000 kronor.

Vad slutligen angår Eders Kungl. Maj:ts förslag, i vad detsamma avser medel till bestridande av kostnaden för statens byggnadsbyrås verksamhet under budgetåret 1926—1927, har riksdagen med tagen hänsyn till kostnaden för år 1925 ansett beloppet härför kunna nedsättas från 50,000 till 45,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen medgivit, att för år 1927 *ej mindre* till statens bostadslånefond inflytande amorteringar för år 1926 må disponeras till beredande av nya lån ur fonden *än även* att för samma ändamål må disponeras såsom nya lån ur statsverkets fond av rusdrycksmedel *dels* de till bostadslånefonden inflytande räntorna för år 1926, *dels* till rusdrycksmedelsfonden inflytande räntor för andra halvåret 1926 å medel, som placerats i annan ordning än såsom lån till bostadslånefonden, och *dels*, i den mån rusdrycksmedelsfondens tillgångar den 30 juni 1926 därtill förslå, ytterligare så stort belopp, att detsamma tillhopa med förenämnda räntor och amorteringar uppgår till sammanlagt högst 6,000,000 kronor.

Stockholm den 1 juni 1926.

Med undersätlig vördnad.